



BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
HERCEGBOSANSKA ŽUPANIJA
MINISTARSTVO FINANCIJA

PRIJEDLOG

SMJERNICE
EKONOMSKE I FISKALNE POLITIKE HERCEGBOSANSKE
ŽUPANIJE ZA RAZDOBLJE 2022.-2024. GODINE

Tomislavgrad, svibanj 2021. godine

SADRŽAJ:

UVOD.....	3
1.Strateški ciljevi ekonomske i fiskalne politike BiH.....	5
2.Pretpostavke društvenog i gospodarskog razvoja za razdoblje od 2022.-2024. godine.....	6
2.1.Postojeće makroekonomsko stanje i trendovi.....	6
2.2.Srednjoročna ekonomska prognoza i rizici.....	7
3.Osnovni pokazatelji ekonomske i fiskalne politike.....	8
4.Procjena prihoda i primitaka te rashoda i izdataka u proračunu Hercegbosanske županije.....	11
4.1.Ukupni prihodi Županije.....	11
4.2.Porezni prihodi.....	11
4.3.Neporezni prihodi.....	12
4.4.Financiranje.....	12
4.5.Rizici po projekcije prihoda.....	13
4.6.Ukupni rashodi županije.....	14
5.Ukupno preuzete obveze Hercegbosanske županije u razdoblju 2022.-2024. godine.....	16
6.Okvirni prijedlog razine (plafoni) financijskih planova proračunskih korisnika Hercegbosanske županije za razdoblje 2022.-2024. godine.....	18

UVOD

Sukladno Zakonu o proračunima u Federaciji Bosne i Hercegovine, („Službene Novine Federacije BiH“: 102/13, 9/14,13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18, 11/19 i 99/19), i proračunskom kalendaru, Ministarstvo financija Hercegbosanske županije priprema i dostavlja Vladi Hercegbosanske županije Smjernice ekonomske i fiskalne politike za razdoblje 2022.-2024. na razmatranje i usvajanje, a iste predstavljaju osnovu za izradu srednjoročnih i godišnjih planova. Ovaj dokument je svojevrsna uvertira za izradu proračuna i Dokumenta okvirnog proračuna za naredno trogodišnje razdoblje. Fiskalna politika se može definirati kao promjena prihoda i rashoda kojima je svrha realizirati makroekonomske ciljeve ekonomske politike kao što su puna zaposlenost, stabilnost cijena, određena stopa ekonomskog rasta i ostvarivanje eksterne ravnoteže. Fiskalna politika podrazumijeva primarno upravljanje proračunskim prihodima u svrhu financiranja javnih rashoda. Budući da je Vlada Hercegbosanske županije odlučna u provođenju fiskalne konsolidacije, Smjernice stavljaju fokus na politiku racionalne javne potrošnje. U skladu sa Zakonom o proračunima u Federaciji BiH, Vlada HBŽ na prijedlog ministarstva financija do 31. svibnja tekuće godine usvaja Smjernice ekonomske i fiskalne politike za naredno srednjoročno razdoblje. Budući da su revidirane projekcije prihoda od Federalnog ministarstva financija zaprimljene u županijsko Ministarstvo financija tek 24. svibnja, nismo bili u mogućnosti ispoštivati zakonski rok.

Primarni cilj ovog dokumenta je definirati smjer ekonomske i fiskalne politike, kao i visinu financijskih planova proračunskih korisnika, te osigurati realan, sveobuhvatan i konsolidirani okvir planiranja rashoda. Također, jedan od ciljeva je uspostaviti snažniju vezu prioriteta vladinih politika i proračuna za narednu fiskalnu godinu, kao i snažniju vezu prioriteta između politika Vlade Hercegbosanske županije i politika Vlade Federacije Bosne i Hercegovine.

Smjernice ekonomske i fiskalne politike Hercegbosanske županije za razdoblje 2022.-2024. godine predstavljaju preliminarni nacrt Proračuna za sljedeću godinu u koji su involvirane gornje granice rashoda proračunskih korisnika, kojih se svaki proračunski korisnik treba pridržavati te fiskalni okvir za provedbu ekonomske politike u navedenom razdoblju. Za dugoročni gospodarski rast, te povećanje ulaganja u proizvodne kapacitete, neophodno je poboljšati poslovnu klimu koja se treba ogledati kroz pojednostavljenje i pojeftinjenje administrativnih procedura te fiskalno rasterećenje poslovnih aktivnosti. S obzirom na novonastalu situaciju prouzrokovanu pandemijom COVID-19 prioritet Vlade Hercegbosanske županije su uštede, racionalno i ekonomično trošenje sredstava i pomoć gospodarstvu.

U ovaj dokument uključene su sljedeće oblasti: makroekonomske pretpostavke i prognoze, projekcije prihoda i gornja granica rashoda proračunskih korisnika.

Uvažavajući navedeno, Smjernice ekonomske i fiskalne politike za razdoblje 2022. – 2024. godine sadrže:

1. Strateške ciljeve ekonomske i fiskalne politike FBiH
2. Pretpostavke društvenog i gospodarskog razvoja za razdoblje 2022. – 2024. godine
3. Osnovne pokazatelje fiskalne i ekonomske politike
4. Procjenu prihoda i primitaka, te rashoda i izdataka za Proračun Hercegbosanske županije
5. Ukupne preuzete obveze Hercegbosanske županije u razdoblju 2022. – 2024. godine.
6. Okvirni prijedlog razine financijskih planova proračunskih korisnika HBŽ za razdoblje 2022. – 2024. godine (prilog)

Dokumentacijsku osnovu za izradu Smjernica Hercegbosanske županije za razdoblje 2022. – 2024. godine predstavljaju:

1. Makroekonomske projekcije od Direkcije za ekonomsko planiranje (DEP)
2. Projekcije javnih prihoda županije i općina HBŽ, revidirane od strane Federalnog ministarstva financija, kao i odgovarajući statistički pokazatelji
3. Izvršenje Proračuna HBŽ za 2020. godinu
4. Dokumenti okvirnog proračuna općina i izvanproračunskih fondova.
5. Federalni zavod za programiranje razvoja.

Ministarstvo financija HBŽ je sukladno Zakonu o proračunima u Federaciji BiH, svim proračunskim korisnicima uputilo Instrukciju br.1, u sklopu koje se utvrđuju ukupne gornje granice rashoda za svakog proračunskog korisnika. Cilj ove Instrukcije je pravovremeno dostavljanje podataka za pripremu i izradu Dokumenta okvirnog proračuna Hercegbosanske županije za razdoblje 2022.-2024. godine.

1. Strateški ciljevi ekonomske i fiskalne politike FBiH

Strateški ciljevi razvoja Federacije BiH, usmjereni su ka povećanju zaposlenosti, jačanju konkurentske pozicije gospodarstva, većoj produktivnosti rada i nižim troškovima poslovanja. Da bi se realizirali navedeni ciljevi najvažniji instrumenti su mjere ekonomske i fiskalne politike kao i visok stupanj fiskalne discipline pri naplati javnih prihoda te suzbijanje “sive ekonomije”.

Osnovni zadatak fiskalne politike je bavljenje načinom prikupljanja novca i trošenja istog, a sastoji se od porezne politike i politike javnih rashoda. Mjere fiskalne politike su: javni radovi, projekti javnog zapošljavanja, promjene poreznih stopa, automatska promjena poreznih prihoda i transferi plaćanja. U skladu s programom rada Vlade Federacije BiH strateški ciljevi i programi koje Vlada namjerava provesti vezani su za usklađivanje domaćeg zakonodavstva sa zakonodavstvom EU, očuvanje makroekonomske stabilnosti i jačanje fiskalne odgovornosti, borba protiv organiziranog kriminala, te jačanje regionalne suradnje i koordinacije između županija. Za tu svrhu Vlada Federacije BiH imenuje Fiskalno koordinacijsko tijelo a u njegov sastav ulaze federalni ministar financija, županijski ministri financija i predstavnik saveza općina i gradova. Fiskalno koordinacijsko tijelo odgovorno je za koordinaciju fiskalne politike u Federaciji BiH, prijedlog fiskalnih ciljeva proračuna Federacije BiH, županija, gradova i općina i izvanproračunskih fondova.

Budući da je Federacija Bosne i Hercegovine proglasila stanje prirodne nepogode dana 16.03.2020. godine zbog pandemije virusa COVID-19, te je odmah po proglašenju pandemije Federalni stožer Civilne zaštite FBiH počeo poduzimati mjere na sprječavanju širenja pandemije. Poduzete mjere su izravno ili neizravno podrazumijevale obustavu većine gospodarskih aktivnosti izuzev trgovine osnovnim životnim namirnicama i medicinskim zaštitnim sredstvima. Poduzete mjere su u konačnici atrofirajuće djelovale na naplatu javnih prihoda proračuna na svim razinama, istovremeno povećavajući izdvajanja proračunskih sredstava prema zdravstvenom sektoru. Zbog krajnje neprevidivosti toka i dužine trajanja pandemije, te njenih krajnjih utjecaja na gospodarske aktivnosti što je znatno oslabilo bazu za planiranje prihoda na svim razinama tako i u Hercegbosanskoj županiji. Stoga je Ministarstvo financija izradilo projekciju proračunskih prihoda na krajnje konzervativnom pristupu.

2. Pretpostavke društvenog i gospodarskog razvoja za razdoblje 2022. – 2024. Godine

U ovom poglavlju sadržane su glavne makroekonomske pretpostavke na kojima se zasnivaju procjene za razdoblje 2022. – 2024. godine.

Izvori informacija koje su korištene za izradu Smjernica ekonomske i fiskalne politike dolaze od Direkcije za ekonomsko planiranje u Bosni i Hercegovini, Centralne banke BiH, Agencije za Statistiku Federacije BiH, Uprave za neizravno oporezivanje i Federalnog ministarstva financija.

2.1. Postojeće ekonomsko stanje i makroekonomski trendovi

Polazeći od osnovnih makroekonomskih pokazatelja u Bosni i Hercegovini u 2021. godini može se očekivati rast BDP-a po realnoj stopi od 2,30%, uz uvjet održavanja stabilnog tečaja konvertibilne marke primjenom aranžmana Valutnog odbora, održavanja stope inflacije do 0,7%, te urednog servisiranja vanjskog duga i politike vezivanja domaćeg javnog duga za prihode i smanjenja deficita tekuće platne bilance.

Prema projekcijama Direkcije za ekonomsko planiranje realni BDP u 2021. godini iznosio bi 35.363 milijuna KM što predstavlja rast od 2,30% u odnosu na 2020. godinu.

Realni rast BDP-a u 2020. godini prema predviđanjima iznosio bi 2,30%, a za ostale godine kako je to prezentirano u narednoj tablici.

Tablica 1: Nominalni rast BDP-a u Bosni i Hercegovini u milionima KM¹

Godina	Ostvareno		Procjena		Projekcija	
	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.
Nominalni BDP	35.892	34.553	35.613	37.274	38.949	41.088
Nominalni rast u % (baza prethodna godina)	4,8	-3,7	3,1	4,7	4,5	5,5

Tablica 2: Realni rast BDP-a u Bosni i Hercegovini u milionima KM²

Godina	Ostvareno		Procjena		Projekcija	
	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.
Realni BDP	35.240	34.431	35.363	36.711	38.487	40.356
Realni rast u % (baza prethodna godina)	2,9	-4,1	2,3	3,1	3,3	3,6

¹ Direkcija za ekonomsko planiranje

² Direkcija za ekonomsko planiranje

2.2.Srednjoročna ekonomska prognoza i rizici

Revidirane projekcije prihoda za razdoblje 2022.-2024.godina zasnovane su na prethodnom i tekućem trendu naplate (Q1 2021), prateći pozitivne prognoze kretanja ključnih makroekonomskih parametara Direkcije za ekonomsko planiranje (DEP), koji ukazuju na postupni oporavak gospodarstva, pretpostavljajući da se negativni učinci pandemija virusa COVID-19 na gospodarstvo neće značajnije reflektirati u drugu polovicu 2021. godine. Očekivani iznosi naplate pojedinih kategorija poreznih prihoda i pored pretpostavljenog rasta, zbog značajno oslabljene baze u prethodnoj godini, u apsolutnim iznosima će još uvijek biti zadržani na skromnoj razini.

Srednjoročne projekcije prihoda za razdoblje 2022.-2024. godina prate pozitivne makroekonomske prognoze za navedeno razdoblje, ali istovremeno zadržavajući određenu razinu opreznosti i konzervativni ekonomski pristup pri procjenama zbog neizvjesnosti dužine trajanja same pandemije te njenih konačnih posljedica kako na globalnu tako i na domaću ekonomiju.

Trenutno raspoloživi ekonomski indikatori ukazuju na to da su se ova događanja u međunarodnom ekonomskom okruženju itekako negativno odrazila i na Bosnu i Hercegovinu, eskalacija globalne pandemije virusa COVID-19 u svijetu kao i uvođenje potpunog lockdown-a dovela su do skoro potpunog zastoja gospodarskih aktivnosti u zemlji. Trenutno raspoloživi kratkoročni pokazatelji za prvo tromjesečje 2021. godine skoro pa eksplicitno potvrđuju navedenu konstataciju. U prilog ovoj tezi idu i određeni statistički podaci za prvi kvartal 2021. godine kao što su pad bruto investicija, pad direktnih inozemnih ulaganja, pad izvršenih građevinskih radova te drastično atrofiranje kreditne aktivnosti u odnosu na prethodne godine. U skladu sa očekivanim padom ukupne gospodarske aktivnosti došlo je i do pada osobne potrošnje od skoro 4% u realnom smislu u odnosu na prethodnu godinu.

Glavnu determinantu ovog smanjenja osobne potrošnje predstavljaju već izvjestan pad broja zaposlenih, smanjenje plaća kao i smanjenje priliva novca iz inozemstva, što je dodatno oslabilo kupovnu moć stanovništva, a u konačnici sve je rezultiralo padom proračunskih prihoda i povećanjem deficita proračuna na svim razinama.

3. Osnovni pokazatelji fiskalne i ekonomske politike

Tablica 3: Makroekonomski pokazatelji za BiH za period 2019.-2024.g.³

Pokazatelj	Ostvareno		Procjena		Prognoza	
	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.
Nominalni BDP (u mil. KM)	35.892	34.553	35.613	37.274	38.949	41.088
Nominalni rast u %	4,8	-3,7	3,1	4,7	4,5	5,5
BDP deflator	101,8	100,4	100,7	101,5	101,2	101,8
Realni BDP u mil. KM	35.240	34.431	35.363	36.711	38.487	40.356
Realni rast u %	2,9	-4,1	2,3	3,1	3,3	3,6
Inflacija mjerena ind.potrošačkih cijena	0,6	-1	0,7	1	1,1	1,2
Potrošnja u mil. KM	33.334	32.636	33.508	34.686	35.935	37.584
Realni rast u %	2,3	-1,8	1,8	1,7	1,8	2,0
Vladina potrošnja u mil. KM	6.862	7.061	7.202	7.433	7.656	7.870
Realni rast u %	0,9	2,5	1,3	0,7	0,5	0,3
Privatna potrošnja u mil.KM	26.471	25.575	26.306	27.253	28.279	29.713
Realni rast u %	2,6	-2,9	2,0	2,0	2,2	2,4
Investicije u stalna sredstva u mil. KM	6.994	6.112	6.351	6.972	7.609	8.443
Realni rast u %	5,8	-10,8	2,7	8,7	7,7	9,0
Vladine investicije u mil. KM	929	836	859	969	1.077	1.239
Realni rast u %	4,1	-8,3	1,2	10,8	9,0	11,7
Privatne investicije u mil. KM	6.064	5.276	5.492	6.003	6.531	7.204
Realni rast u %	6,1	-11,2	3,0	8,3	7,5	8,6
Uvoz (robe i usluge) u mil. KM	19.482	16.622	17.421	18.627	20.143	21.958
Nominalni rast u %	1,7	-14,7	4,8	6,9	8,1	9,0
Realni rast u %	1,3	-11,4	3,0	4,5	5,1	5,3
Izvoz (robe i usluge) u mil. KM	14.286	11.647	12.386	13.459	14.716	16.175
Nominalni rast u %	0,5	-18,5	6,3	8,7	9,3	9,9
Realni rast u %	0,4	-16,5	4,7	6,0	7,1	7,4
Nacionalna bruto štednja u % BDP-a	18,5	15,8	15,9	16,5	17,0	17,6
Bilanca tekućeg računa u mil.KM	-1.087	-1.090	-1.332	-1.457	-1.764	-2.075
Rast u %	-1,2	29,3	3,5	7,4	13,4	15,2
Bilanca tekućeg računa u % BDP-a	-3,1	-4,1	-4,2	-4,3	-4,6	-5,1

Napomena: podatci i projekcije makroekonomskih pokazatelja za BiH koji su korišteni u prethodnoj tablici su preuzeti od Direkcije za ekonomsko planiranje

Direkcija za ekonomsko planiranje, ožujak 2021. godine

Smjernice ekonomske i fiskalne politike HBŽ za razdoblje 2022.-2024.

BiH (DEP), Agencije za statistiku BiH, Centralne banke BiH, kao i od Odjeljenja za makroekonomske analize (OMA) pri Upravi za neizravno oporezivanje.

Godinu 2020. obilježilo je prisustvo pandemije virusa COVID-19, te njene negativne implikacije na gospodarska kretanja svijetu, regiji i u konačnici i u samoj Bosni i Hercegovini. Intezitet i dužina trajanja novonastalih okolnosti će odrediti kretanje ekonomskog rasta kako kratkoročno tako i u srednjem roku.

Prije same analize ekonomskih kretanja u Bosni i Hercegovini, vrijedi istaknuti da su sve međunarodno refrentne institucije (Međunarodni monetarni fond-MMF, Svjetska Banka, Europska komisija-EK) tijekom 2020. godine već nekoliko puta vršili reviziju projekcija ekonomskog rasta štoje predstavljalo dodatni hendikep u pripremi samih projekcija poreznih prihoda za naredno trogodišnje razdoblje.

U razdoblju 2022.-2024. godine projicira se gospodarski oporavak uz pretpostavku poboljšanja uvjeta u eksternom okruženju, a u zemlji implementaciji strukturalnih reformi, poboljšanje poslovnog ambijenta, odnosno povećanje ukupne ekonomske aktivnosti.

DEP je projicirao rast cijena od 0,7% za 2021. godinu u odnosu na prethodnu godinu, usljed oscilacija cijena nafte na svjetskom tržištu i eventualnog povećanja cijena hrane, ali uz veliku neizvjesnost zbog pandemije. Za razdoblje 2022.-2024. godine očekuju se značajnije mjere ekonomskog rasta, ali zbog prisustva virusa COVID-19 preporučuje se konzervativni ekonomski pristup pri planiranju javne potrošnje za naredno trogodišnje razdoblje. Na cijene u Bosni i Hercegovini najviše utječu cijena sirove nafte i hrane, te akcize na cigarete i duhan.

U cilju ublažavanja posljedica nastalih usljed pojave pandemije, Vlada Federacije Bosne i Hercegovine je uvela kontrolu i ograničenje cijena osnovnih životnih namirnica, osnovnih higijenskih potrepština i cijena nafte.

Tablica 4: Makroekonomski pokazatelji Federacije BiH za period 2019.-2024. godine

Indikator	Procjene ostvarenja		Projekcije			
	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.
Nominalni BDP u mil. KM	23.179	22.149	22.956	24.219	25.216	26.646
Nominalni rast u %	5,4	-4,4	3,6	5,5	4,1	5,7
Realni BDP u mil. KM	22.607	22.308	22.769	23.861	24.795	25.989
Realni rast u %	2,8	-3,8	2,8	3,9	2,4	3,1

Izvor: Federalno ministarstvo financija

Napomena: Procjene ostvarenja BDP-a za 2019. i 2020., kao i projekcije za period od 2021.-2024. godine rađene su na osnovu stope učešća entiteta u BDP-u BiH.

U razdoblju od 2022.-2024. godine projicira se rast gospodarstva Federacije BiH po prosječnoj stopi od 3,1%. Očekivanja su da će se prvenstveno

Smjernice ekonomske i fiskalne politike HBŽ za razdoblje 2022.-2024.

poboljšati situacija u sektoru zdravstva što će pozitivno utjecati na ekonomska kretanja koja će postupno dovesti do oporavka i rasta gospodarstva u 2021. godini na razinu od prije krize, a u narednom trogodišnjem razdoblju očekuje se stabilan ekonomski rast.

Projicira se povećanje obujma proizvodnje usljed povećane izvozne potražnje uzrokovane pozitivnim ekonomskim kretanjima u okruženju te usljed rješavanja internih strukturnih problema u industrijskoj proizvodnji. Poboljšanje u oblasti proizvodnje će pozitivno utjecati na zaposlenost i raspoloživi dohodak stanovništva, a u konačnici rezultirati povećanjem osobne potrošnje, a svi navedeni parametri će dovesti do stabilizacije javnih financija.

Provođenjem fiskalne konsolidacije, te efikasnim provođenjem strukturnih reformi, posebno unapređenjem fiskalnog ambijenta u zemlji, nastoji se povećati obujam investicija kao drugog ključnog faktora rasta gospodarstva. Nastavak započetih i poduzimanje novih investicija će imati pozitivan utjecaj na standard stanovništva odnosno pozitivan utjecaj na zaposlenost, raspoloživi dohodak stanovništva i povećanje kupovne moći.

Na rast cijena najveći utjecaj ima cijena nafte za koju se projicira blago smanjenje u 2022. godini, a u narednom razdoblju se očekuje stabilizacija istih. Od unutarnjih faktora, cijene će ovisiti od rasta cijena hrane, komunalija i akciza na pojedine proizvode.

Navedene projekcije su preliminarne i bit će predmet revidiranja nakon objave i prikupljanja novijih podataka o kretanju makroekonomskih pokazatelja u Federaciji Bosne i Hercegovine.

4.PROCJENA PRIHODA I PRIMITAKA TE RASHODA I IZDATAKA ZA PRORAČUN HERCEGBOSANSKE ŽUPANIJE

Ovo poglavlje sadrži projekcije prihoda i primitaka, a samim time i rashoda i izdataka, za koje se očekuje da će biti dostupni za financiranje javne potrošnje u srednjoročnom periodu, koje se temelje na prethodno navedenim makroekonomskim pokazateljima i postojećim poreznim politikama. Osim toga, četvrto poglavlje daje opis fiskalnog okruženja i fiskalne strategije / pozicije za koju se Vlada Županije opredijelila.

4.1.Ukupni prihodi Županije

Ukupan prihod Proračuna čine tri velike ekonomske stavke: porezni prihod, neporezni prihod i financiranje. Sukladno članku 11. Zakona o proračunima u Federaciji BiH („Službene novine Federacije BiH“, broj 102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 91/15, 105/15,104/16, 5/19, 11/19 i 99/19) članak 11. potpore više ne idu u kategoriju financiranja nego su neporezni prihod, a u računu financiranja se iskazuje kao primitak od financijske imovine i primljenih kredita i zajmova kao što je prikazano u tablici br.5.

Procjenjuje se da će Hercegbosanska županija u 2022. godini imati na raspolaganju 79,33 mil. KM, što je smanjenje za 6,63% u odnosu na plan Proračuna u 2021.godini.

Projekcije javnih prihoda županija i općina za trogodišnje razdoblje izvršilo je Odjeljenje za makroekonomske analize (OMA) Uprave za neizravno oporezivanje BiH u suradnji sa Federalnim ministarstvom financija. Konačne, tj.revidirane projekcije stigle su u naše ministarstvo 24.svibnja 2021. godine i kao takve su involvirane u ove Smjernice.

4.2.Porezni prihodi

Zbog proglašenja elementarne nepogode koja je proglašena u Federaciji BiH uzrokovane pandemijom COVID-19, došlo je do zastoja svih gospodarskih aktivnosti osim trgovine osnovnih životnih namirnica i medicinske opreme. To je imalo negativne implikacije na naplatu javnih prihoda proračuna na svim razinama u Bosni i Hercegovini. Imajući u vidu posljedice pada javnih prihoda u proračunu Hercegbosanske županije, koji su već u travnju 2020. godine, manji za 34,33% u odnosu na isto razdoblje u 2019. godini, kako bi spriječili negativne ekonomske posljedice na gospodarstvo, a ujedno imali realan i održiv proračun za tekuću fiskalnu godinu, potrebno je na svim pozicijama rashoda, kod svih proračunskih korisnika izvršiti izmjene odnosno smanjenja. Spomenute projekcije urađene su s

krajnjim oprezom i konzervativnim pristupom. Porezni prihodi prema ovoj projekciji biti će veći za 10,15% u odnosu na plan i iznositi će za 2022.godinu 64,48 mil.KM, za 2023.godinu 62,98 mil. KM i za 2024.godinu 66,55 mil. KM.

Najveću stavku u poreznom prihodu čini neizravni porez-PDV za Županiju i Upravu za ceste. Prihodi od neizravnih poreza prema projekcijama koji će biti dostupni Hercegbosanskoj županiji u 2022.godini iznositi će 54,94 mil. KM, u 2023.godini 53,05 mil.KM i u 2024.godini 56,19 mil.KM. Iz pripadajućeg dijela prihoda od Federacije BiH, izravno se vrši uplata za servisiranje vanjskog duga, a preostali dio sredstava sa Jedinstvenoga računa raspoređuje se između Federacije, županija, općina i Direkcija za ceste.

U ovoj kategoriji prihoda značajno mjesto zauzima porez na dohodak, koji također zbog pandemije COVID-19 značajno smanjen u 2020. godini, i mišljenja smo da je realno isplaniran za cijelo razdoblje. U 2022.godini može se očekivati prihod od 5,69 mil. KM, u 2023.godini 5,96 mil. KM i u 2024.godini 6,23 mil. KM.

4.3.Neporezni prihodi

Drugi po apsolutnoj veličini prihoda Proračuna je neporezni prihod. U 2022.godini očekuje se prihod od 12,85 mil. KM, u 2023.godini 13,98 mil. KM i u 2024.godini 14,04 mil. KM. Ukupan neporezni prihod po ovoj projekciji, računat indeksom 2022/2021. godina iznosi 65,30 što znači da će prihod u narednoj fiskalnoj godini biti manji za 34,70% u odnosu na Proračun za 2021.godinu. Razlog manjeg planiranja ove vrste prihoda je u činjenici da je Hercegbosanska županija u 2020. godini dobila od viših razina vlasti 7,35 mil. KM, kao pomoć proračunu zbog spomenute pandemije, isti iznos se očekuje i tijekom fiskalne 2021. godine, dok je u narednom razdoblju ta pomoć vrlo neizvjesna.

Ostvarenje ovih prihoda uglavnom ovisi od ministarstava i institucija Vlade s obzirom da ovu kategoriju čine prihodi od taksi, naknada, prihodi od vlastite djelatnosti, naknada prema županijskim i federalnim propisima i aktivnostima Vlade oko iznalaženja novih potpora i donacija.

4.4.Financiranje

Primitci financiranja – dugoročni krediti i zajmovi u 2022. godini se predviđaju u iznosu od 2,00 mil.KM i planiraju se koristiti za održavanje tekuće likvidnosti Proračuna, u 2023. zbog manje projekcije poreznih prihoda planirano je 3,50 mil. KM

U 2024.godini predviđa se novi kredit od 2,00 mil. za održavanje tekuće likvidnosti proračuna.

Tablica 5 : Prihodi Hercegbosanske županije za razdoblje 2020.-2024.g. (mil.KM.)

Konto	Vrsta prihoda	Izvršenje		Prognoza			Indeks 2022/2021
		2020.	2021.	2022.	2023.	2024.	
	UKUPNI PRIHODI	69,85	84,96	79,33	80,46	82,59	93,37
	I Porezni prihodi	57,98	58,54	64,48	62,98	66,55	110,15
717	Neizravni porezi- Županija	49,78	48,12	52,18	50,34	53,34	108,43
717	Neizravni porezi- Uprava za ceste		2,56	2,76	2,71	2,85	107,81
711	Porez na dobit	2,47	2,13	3,20	3,30	3,43	150,23
714	Porezi građana	0,51	0,53	0,60	0,62	0,65	113,20
716	Porez na plaće/dohodak	5,18	5,16	5,69	5,96	6,23	110,27
713 715 719	Ostali porezi	0,035	0,041	0,05	0,05	0,05	125,00
	II Neporezni prihodi	11,87	19,68	12,85	13,98	14,04	65,30
721	Prihodi od poduzetničke imovine	0,37	0,51	0,45	0,60	0,50	88,23
722	Takse, naknade i pristojbe	2,96	5,17	3,20	3,53	3,54	62,63
723	Novčane kazne	0,57	0,66	0,70	0,75	0,75	106,06
730	Potpore	7,97	12,95	8,00	8,50	8,60	61,77
733	Donacije		0,10	0,10	0,15	0,15	100,00
740	Kapitalni transferi	0,00	0,29	0,30	0,35	0,40	103,45
770	Ostalo			0,10	0,10	0,10	0,00
	III Financiranje	0,00	2,50	2,00	3,50	2,00	80,00
811 - 813	Primici od fin. imovine	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
814 815	Primici od kredita	0,00	2,50	2,00	3,50	2,00	80,00
591	Neraspoređeni višak prihoda	0,00	4,24				0,00

4.5. Rizici po projekcije prihoda

Revidirane projekcije prihoda za 2021. godinu izvršene su u skladu s novonastalom situacijom uzrokovanom pandemijom virusa COVID-19 u Bosni i Hercegovini, koja je dovela do značajnog slabljenja ekonomskog rasta. Projekcije za srednjoročno razdoblje 2022.-2024. godine prate pretpostavku o postupnom oporavku gospodarstva i pozitivnim kretanjima ključnih makroekonomskih parametara, ali je njihova razina zbog oslabiljene baze u 2020. godini, znatno skromnija u odnosu na visoki trend bilježen permanentno u zadnjih nekoliko godina. Realizacija srednjoročnog plana ukupnih prihoda u Federaciji BiH, a posebno na nižim razinama vlasti može imati drugačiji ishod

ukoliko dođe do značajnijeg usporavanja ekonomskog rasta od procjenjenog prilikom izrade plana kretanja značajnih pokazatelja.

Izvršenje raspoloživih prihoda po osnovi indirektnih poreza za sve proračune u Federaciji Bosne i Hercegovine izravno će ovisiti o visini vanjskog duga, s obzirom da se ukupan iznos prihoda s Jedinstvenog računa, koji pripada Federaciji BiH, u skladu s člankom 21. Zakona o sustavu neizravnog oporezivanja („Službeni glasnik BiH“, br.44/03) umanjuje za iznos sredstava potrebnih za servisiranje vanjskog duga Federacije Bosne i Hercegovine.

4.6. Ukupni rashodi Županije

Kategorija javnih rashoda predstavlja izdatke u cilju zadovoljavanja javnih potreba županije. Javni rashodi su ukupan trošak realizacije vladinih aktivnosti, u sklopu kojih vlada obavlja svoje redovne dužnosti i obveze, osigurava određene robe i usluge za svoje stanovništvo, te realizaciju određenih novčanih transfera. Imajući u vidu navedeno, upravljanje javnim rashodima predstavlja izuzetno značajan segment cjelokupnog upravljanja javnim financijama. Upravljanje javnim rashodima ima za cilj osigurati efikasnu upotrebu javnih sredstava, fiskalnu disciplinu te implementaciju strateških prioriteta.

Tablica 6: Rashodi Hercegbosanske županije za razdoblje 2020.-2024.g. (mil.KM.)

Vrsta rashoda	Izvršenje	Proračun	Prognoza			Index 2022/2021
	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.	
UKUPNI RASHODI	69,74	84,96	79,33	80,46	82,59	93,37
I. TEKUĆA PRIČUVA	0,49	0,50	0,50	0,50	0,50	100,00
II. TEKUĆI IZDATCI	67,65	77,40	72,53	73,18	75,03	93,70
1.Bruto plaće	39,98	41,73	43,00	43,26	43,85	103,04
2.Naknade	6,31	7,97	6,90	7,00	7,35	86,57
3.Doprinosi poslodavca	4,25	4,68	4,78	4,80	5,30	102,14
4.Materijalni troškovi	5,33	7,09	6,00	6,10	6,20	84,62
5.Tekuće potpore	11,50	14,58	11,40	11,60	11,80	78,19
6.Kapitalne potpore	0,20	1,27	0,35	0,30	0,40	27,55
7.Izdatci za kamate	0,08	0,07	0,10	0,12	0,13	142,85
III. KAPITALNI IZDATCI	0,86	6,10	5,00	5,38	5,56	90,16
IV. OTPLATA POZAJMLJIVANJA	1,23	0,96	1,30	1,40	1,50	135,42
V. FINANCIRANJE DEFICITA	-	-	-	-	-	-

Ukupna javna potrošnja, koja pored javnih rashoda i izdataka uključuje otplate dugova, pozajmljivanje i kamate, projicirana je u iznosu od 79,33 mil. KM u 2022.godini; u 2023. godini bilo bi 80,46 mil.KM, a 82,59 mil. KM u

Smjernice ekonomske i fiskalne politike HBŽ za razdoblje 2022.-2024.

2024.godini. Ovako projicirana javna potrošnja predstavlja smanjenje od 6,67% u 2022.godini u odnosu na plan proračuna u 2021.godini.

Iz ove tablice vidljivo je da **bruto plaće** imaju blago povećanje, sa indeksom od 103,04. Vrijednost bruto boda za obračun plaće iznosi 595,80 KM za koeficijent 1. Razlog povećanja plaća je u činjenici da je Vlada HBŽ donijela Odluku o povećanju osnovice za obračun plaća od 8% u 2020. godini za sve korisnike proračuna, te prijem pripravnika koji se planira tokom fiskalne 2021. i 2022. godine.

U ministarstvu pravosuđa za djelatnike koje imenuje Visoko i sudsko tužiteljsko vijeće plaće su obračunate sukladno Zakonu o sudačkoj i tužiteljskoj funkciji u Federaciji BiH, a za ostale službenike i namještenike obračun je urađen sukladno Odluci o platnim razredima.

Naknade troškova uposlenih

Naknada za prijevoz, naknada za odvojeni život, naknade smještaja, regres i godišnji odmor, otpremnine za odlazak u mirovinu, jubilarne nagrade, naknade i slučaju smrti i invalidnosti obračunate su po posljednjim propisima važećim u Županiji.

Materijalni troškovi u 2022.godini manji su u odnosu na plan 2021. godine za 15,38%, i oni su uvijek kreću u iznosu do 8% ukupnog Proračuna.

Potpore-transferi (tekući i kapitalni) u 2022. godini su manji za 21,81% u odnosu na 2021. godinu, te su na razini izvršenja iz 2020. godine.

Izdaci za kamate po postojećim pozajmicama iznose za 2022.godinu 100.000,00 KM; za 2023.godinu 120.000,00 KM i za 2024.godinu 130.000,00 KM.

Kapitalna potrošnja-kapitalni izdatci u 2022.godini iznosili bi 5,00 mil. KM; u 2023.godini 5,38 mil. KM, i u 2024. godini 5,56 mil. KM.

Otplata pozajmljivanja predstavlja obvezu Županije za primljene domaće i inozemne kredite. Prema konkretnom amortizacijskom planu ovih kredita obveze za glavnice iznosile bi za 2022.godinu 1,30 mil. KM 2023. godinu 1,40 mil. KM, za 2024. godinu 1,50 mil. KM.

5. UKUPNO PREUZETE OBVEZE HERCEGBOSANSKE ŽUPANIJE U RAZDOBLJU 2022.-2024. GODINE

Prema konsolidiranoj bruto bilanci na dan 31. prosinca 2020. godine, ukupne kratkoročne obveze Hercegbosanske županije iznose 17.123.022,00 KM, a potraživanja su 21.786.835,00 KM.

Obveze

Kratkor. tekuće obveze (obveze prema dobavljačima)	6.085.914,00KM
Fin.i obračunski odnosi s drugim povezanim jedinicama	99.105,00KM
Obveze za vrijednosne papire	50.105,00KM
Obveze prema djelatnicima	4.433.646,00KM
Kratkoročna razgraničenja	6.454.252,00KM
SVEUKUPNO:	17.123.022,00KM

Potraživanja

Financijski obračunski odnosi	12.834,00KM
Ukupna novčana sredstva	20.944.078,00KM
Kratkoročna potraživanja	691.592,00KM
Ostala kratkoročna razgraničenja	138.331,00KM
SVEUKUPNO:	21.786.835,00KM

U kratkoročnim tekućim obvezama, najveća su kratkoročna razgraničenja u iznosu 6.454.252,00KM i obveze prema dobavljačima 6.085.914,00KM.

U obvezama prema djelatnicima ukalkulirana je bruto plaća i naknade djelatnika HBŽ za mjesec prosinac 2020. godine, a obveza je izvršena tijekom siječnja 2021. godine, što znači da je stvarna obveza manja za taj iznos.

Preuzete obveze Hercegbosanske županije godine čine obveze prema domaćim i stranim kreditorima, a iste prikazujemo u slijedećoj Tablici:

KREDITORI	2022.		2023.		2024.	
	glavnica	kamata	glavnica	kamata	glavnica	kamata
KOREJA- projekt mod.bolnica	190.430,00	26.421,00	190.430,00	23.564,00	190.430,00	20.766,00
IDA-energetska učinkovitost	85.386,00	12.381,00	85.386,00	10.674,00	85.386,00	8.966,00
UKUPNO	275.816,00	38.802,00	275.816,00	34.238,00	275.816,00	29.732,00

Ovo su kreditne obveze u razdoblju 2022. – 2024. godine za kredite koji su do danas korišteni i stavljeni u otplatu. Međutim, već u uvodu ovih Smjernica naglasili smo da se prihodi ne ostvaruju željenom dinamikom s obzirom na pandemiju COVID-19, pa će već vjerojatno i u sljedećim godinama biti potrebno tražiti kreditna sredstva od komercijalnih banaka, u cilju održavanja tekuće likvidnosti Proračuna.

6. Okvirni prijedlog razine (plafoni) financijskih planova proračunskih korisnika Hercegbosanske županije za razdoblje 2022.-2024. godine

ORGANIZACIJSKA KLASIFIKACIJA	KORISNIK	OKVIRNI PRIJEDLOG RAZINE 2022.g.	2022.g.(vl.i namj.prihodi, donacije)	OKVIRNI PRIJEDLOG RAZINE 2023.g.	2023.g.(vl.i namj.prihodi, donacije)	OKVIRNI PRIJEDLOG RAZINE 2024.g.	2024.g.(vl.i namj.prihodi, donacije)
10010001	SKUPŠTINA	2.140.550		2.145.322		2.151.380	
11010001	STRUČNE SL. VLADE	1.461.905		1.550.635		1.600.585	
11020001	URED PREDsjedNIKA VLADE	444.000		461.000		478.000	
11030001	SLUŽBA ZA ODNOS E S JAVNOŠĆU	140.043		140.742		141.445	
12010001	MUP	16.151.650		16.307.650		16.505.551	
13010001	MINISTARSTVO FINANCIJA	3.305.624	11.033	3.314.017	11.033	3.322.494	11.033
14010001	MINISTARSTVO PRAVOSUDA I UP R.	566.010	14.782	586.353	14.782	594.709	14.782
	NIŽE POTR. JEDINICE - SUDOVI	4.992.907	236.189	5.012.395	236.189	5.031.981	236.189
14020001	OPĆINSKI SUD LIVNO	3.091.671	236.189	3.103.229	236.189	3.114.845	236.189
14030001	ŽUPANIJSKI SUD LIVNO	922.214		926.067		929.940	
14030002	ŽUPAN.JAVNO TUŽITELJSTVO	823.641		827.033		830.442	
14030003	ŽUP.JAVNO PRAVOBRANITELJSTVO	155.381		156.066		156.754	
14030004	ŽUP.ZAVOD ZA PRUŽ.PRAVNE POM.	254.244		258.852		315.138	
15010001	MINISTARSTVO GOSPODARSTVA	1.875.024		1.880.024		1.915.325	830.000
	NIŽE POTR. JEDINICE - PROJEKTI						
16010001	MIN.ZNANOSTI,PROS. KUL. I ŠPORTA	2.435.850		2.440.700		2.450.698	
1602; 1603	NIŽE POTR. JEDINICE - ŠKOLE	24.125.756	190.000	24.191.174	81.000	24.267.545	95.500
16020001	OŠ IVAN GORAN KOVAČIĆ	2.775.350		2.778.400		2.780.200	
16020002	OŠ LOVRO KARLAULA	3.545.960		3.548.250		3.550.650	
16020003	OŠ GLAZBENA FRANJO VILHAR	257.550		260.320		262.380	
16020004	OŠ IVANA MAŽURANIĆA	3.220.258		3.224.125		3.225.458	
16020005	OŠ STJEPAN RADIĆ PRISOJE	1.198.560		1.200.450		1.202.365	
16020006	OŠ FRA MIJO ČUIĆ BUKOVICA	1.446.220		1.447.588		1.450.239	
16020007	GLAZBENA ŠKOLA TG	220.325		222.452		224.556	
16020008	OŠ FRA MIJO GLAVINIĆ GLAMOČ	788.350		790.258		792.548	
16020009	OŠ MIROSLAVA DŽAJE KUPRES	832.660		834.698		837.450	
16020010	OŠ DRVAR	997.558		999.236		1.002.563	
16020011	OŠ BOSANSKO GRAHOVO	400.258		402.259		405.128	
16020012	CENTAR NOVA NADA	404.339		406.857		410.355	
16030001	GIMNAZIJA LIVNO	865.963		867.258		870.222	
16030002	EKONOMSKA ŠKOLA LIVNO	675.900		678.243		683.621	

Smjernice ekonomske i fiskalne politike HBŽ za razdoblje 2022.-2024.

16030003	S.S.Š SILVIJE STRAHIMIR KRANJČEVIĆ	2.040.254		2.043.336		2.048.556	
16030004	GIMNAZIJA MARKA MARULIĆA TG	1.111.956		1.112.225		1.119.365	
16030005	SREDNJA STRUKOVNA TG	1.392.420		1.394.258		1.397.885	
16030006	SREDNJA ŠKOLA KUPRES	598.622		599.936		602.252	
16030007	SREDNJA ŠKOLA TIN UJEVIĆ GLAMOČ	462.333		463.789		468.528	
16030008	SREDNJA ŠKOLA DRVAR	890.920		892.621		895.224	
17010001	MINISTARSTVO GRADITELJSTVA	518.583	250.000	554.004	250.000	639.925	250.000
18010001	MINISTARSTVO PVŠ	2.608.468	900.000	2.552.657	900.000	2.552.657	900.000
18010002	UPRAVA ZA ŠUMARSTVO	985.632		1.012.254		1.019.236	
18010003	ZAVOD ZA HRANU I VETERINARSTVO	544.108	124.000	550.145	125.000	601.344	300.000
19010001	MIN. RADA,ZDRAVSTVA,SKRBI I PR.	8.209.875	318.478	8.365.124	313.478	8.836.356	
20010001	UPRAVA ZA PITANJE BRANITELJA	1.124.216	45.000	1.139.365	20.000	1.228.434	20.000
21010001	UPRAVA ZA GEODETSKE POSL.	143.388		145.330		151.297	
22010001	DIREKCIJA ROBNIH REZERVI	217.668		221.558		232.554	
23010001	URED ZA ZAKONODAVSTVO	139.212		142.369		146.589	
24010001	UPRAVA ZA CIVILNU ZAŠTITU	519.276	157.000	539.859	145.000	571.580	180.000
25010001	UPRAVA ZA INSPEKCIJSKE POSLOVE	1.353.207		1.360.365		1.485.773	
26010001	UPRAVA ZA CESTE	495.846	2.780.000	505.500	3.370.000	515.325	3.450.000
	PLANIRANO POKRIĆE DEFICITA						
	UKUPNO	79.335.280		80.465.702		82.594.526	

